

Mladen Stubljar

U Vinodolu obilježen Svjetski dan pčela

„Nemoj je ubiti!” poviknula je na mene, mladca koji je već uzeo ručnik da bi slučajno zalutalu pčelu baš ubio, moja ujna ovdje u Vinodolu, za jednog od mojih čestih, ponajviše jednodnevnih gostovanja. „Nemoj to ni pomisliti jer je to naše najvrednije blago”, smiruje ona moj bezrazložan, ali uvriježen strah od uboda i otvara širom prozore da bi se pčela vratila na svoje uobičajene zračne magistrale. Odletjela je pčela, ali ta mi je rečenica moje ujne ostala u glavi svih proteklih desetljeća. S godinama sam podsta naučio o pčelama, onako usput, čitajući, slušajući i gledajući, ali izraz pčela je najvrednije blago uvijek mi je zvonio – kazuje načelnik Vinodolske općine Marijan Karlić, smješten pred starom, praznom područnom školom u Blaškovićima pred samim Grižanima u Vinodolu, u kojoj nema učenika još tamo od 80-ih godina prošlog stoljeća.

Razgovaramo u Grižanima, pitoresknome mjestu Vinodolske kotline, tijekom obilježavanja Svjetskoga dana pčela. Okupilo se pred školom i domaćina, pčelara uglavnom iz Udruge pčelara „Kuš”, koja okuplja zaljubljenike u pčelarstvo iz Grada Crikvenice i Vinodolske općine, predvodenih predsjednikom udruge Miroslavom Antonićem. Tu je i dr. Dražen Lušić, alfa i omega silnih pčelarskih projekata, ali i znanstvenih radova vezanih uz pčele i med, a da i ne spominjem edukacije mnogih koji su se željeli okušati u kušanju meda i postati senzorski analitičari. I kakva bi to bila svečanost posvećena pčelama a da ovdje nije i predsjednik HPS-a Željko Vrbos, ali i uvijek glasni predsjednik Udruženja pčelarskih udruga Primorsko-goranske županije Nedjeljko Mrakovčić? Osim načelnika Marijana Karlića, drugih političara nema, pa ni iz Ministarstva poljoprivrede ili Ministarstva okoliša, iako su svi uredno pozvani. No nikoga iz politike nije bilo u Grižanima, za razliku od primjerice susjedne Slovenije, gdje je stvarno velika svečanost obilježavanja Svjetskoga dana pčela u Ravnama na Koroškem okupila silan svijet, naravno, ponajviše pčelara, no ondje je bila i tamošnja ministrica poljoprivrede, predsjednik Državnog zbora, članovi akreditiranoga diplomatskog zbora... i da ne nabrajam

NAČELNIK OPĆINE - MARIJAN KARLIĆ, FOTO: M. STUBLJAR

POŠTANSKA MARKA POVODOM DANA PČELA,

dalje. Gotovo nevjerojatno za usporedbu, a riječ je o istom danu, Svjetskom danu pčela, koji su ove godine uredi Ujedinjenih naroda iz New Yorka, Geneve i Beča obilježili izdavanjem posebnih filatelističkih blokova na kojima je, naravno, prikazana medonosna pčela (Apis mellifera), može se slobodno kazati: ugrožena vrsta.

No vraćamo se na tek očišćen okoliš stare područne škole u Triblju. Samo nekoliko dana ranije bila je tu silna makija, gotovo pa prava šuma, no vrijedni članovi Udruge pčelara „Kuš“ bacili se na posao da očiste prostor kraj budućega pčelarskog centra u Grižanama i prve društvene košnice. Zapravo je to jezgra pravoga velikog pčelinjaka koji će biti i ogledni, i informativni, i produktivni, i koji će rasti i razvijati se s pčelarskim centrom.

– Ma neće taj centar proraditi sutra, daleko od toga, pa imamo mi iskustva i s uređenjem Klovićeve kuće i s malim muzejom u njoj, u kojoj se danas i obilježava Svjetski dan pčela. Kuća je posvećena našem velikunu, briljantom minijaturistu Juliju Kloviću, koji je radio i s najvećim Michelangelom, i koji je rodom baš odavde, iz Grižana. I to je bila zapuštena zgrada, no lijepo, čvrsto i temeljito građena, još u vrijeme Austro-Ugarske, a takva je i zgrada sad prazne područne škole u Blaškovićima, koju ćemo preuređiti u centar za pčele i pčelarstvo. U dijelu Klovićeve kuće prije njezina su se uređivanja okupljala vinodolska djeca i ondje marljivo vježbala, pa se danas dičimo dobrim tamburaškim orkestrom. I to nam je bitno, da se djeca okupljaju, surađuju, uče, zajedno putuju i stječu različita iskustva. Vođeni baš takvom filozofijom i ponajprije imajući djecu u vidu, nije uopće bilo problema kad se pojavila inicijativa o još jednom centru izvrsnosti koji će zaintrigirati mnoge mlade i otvoriti sasvim nove vidike, dakle pčele, pčelarstvo i sve oko toga – nadahnuto nam govori načelnik Marijan Karlić.

– Pčelarski centar je još uvijek radni naslov ovoga zajedničkog projekta Vinodolske općine i Udruge pčelara „Kuš“, a cilj je da na kraju postane žarište stručnosti, izvrsnosti i kvalitete života – nadovezuje se Miroslav Antonić, predsjednik Udruge pčelara „Kuš“, koja je i

PODRUČNA ŠKOLA U BLAŠKOVIĆIMA, FOTO: M. STUBLJAR

glavni organizator i vrsni domaćin ovogodišnjeg obilježavanja Svjetskoga dana pčela, koji, dodaje Antonić, upozorava da bez pčela nema života jer su one najvažniji oporašivači, o kojima ovisi količina i sigurnost hrane jer održavaju poljoprivredu i bioraznolikost. Ali su isto tako, dodaje, i vrlo ugrožene, ponajviše zbog ektoparazitske grinje varoe, koja uzrokuje više štete i ekonomskih gubitaka nego sve ostale pčelinje bolesti zajedno. Osim toga, posljednjih se godina pojavljuju i nove bolesti, ponajviše zbog rasta srednje godišnje temperature, dakle zbog klimatskih promjena, a sve je prisutniji i novi parazit Nosema ceranae, koji je u kratkom vremenu gotovo eliminirao parazita Nosema apis.

– Bit će to pčelarski centar koji će educirati i informirati, pa i predavanjima poput ovoga današnjega koje je održao predsjednik HPS-a Željko Vrbos govoreći o Svjetskom danu pčela i njegovoj ulozi u očuvanju medenosne pčele ili poput predavanja dr. Dražena Lušića o institucionalnoj zaštiti hrvatskih pčelinjih proizvoda. Kanimo organizirati i edukativne programe pčelarstva za djecu predškolskog i školskog uzrasta, ali i za sve zainteresirane sadašnje i buduće pčelare, a s Učilištem „Apis“ organizirat ćemo i ospozobljavanje za zvanje pčelar – kazuje dalje Miroslav Antonić.

– Taj će centar biti prava kruna višestoljetnog bavljenja pčelama u ovom kraju, koje se spominje još u Vinodolskom zakoniku, jednom od najstarijih zakonika na hrvatskom jeziku, koji je 6. siječnja 1288. sastavila komisija od 42 člana iz tadašnjih vinodolskih općina Bribira, Grizana, Drivenika, Hreljina, Bakra, Grobnika i Trsata – dodaje pročelnik Vinodolske općine Miljenko Šimić.

– Evo, na ovu školu u Blaškovićima gotovo smo svi zaboravili. Zapravo su ju ponovno „otkrali“ upravo pčelari Udruge pčelara „Kuš“. No ona je devastirana jer 40 godina u njoj nema ni djece, ni predavanja, ni škole. I evo još jednoga dokaza da naša demografija nije u redu već dugi niz godina. No sad smo već potpisali sporazum s pčelarima da bismo napravili nešto korisno za cijeli naš vinodolski kraj. Ugovor je tu i sada krećemo s uređenjem. Prije svega moramo djelovati prema županijskim i nacionalnim fondovima, ali i prema europskim fondovima jer će za preuređenje biti potrebno podsta sredstava. Naime, riječ je o velikoj investiciji, a prve procjene govore o oko milijun eura. Naš općinski proračun i nije odviše izdašan, ali je svaka kuna uložena u pčelarstvo iznimno dobro uložena jer se time potpomaže dalnjem jačanju društva. Dakle, pred nama je

velik posao, ali sam siguran da ćemo, nakon što se sve to uredi, dobiti još jedan reprezentativan objekt, baš kao što je to i Klovićeva kuća, kojom se diči cijeli vinodolski kraj. Ova zelena dolina, između Učke na jednoj i Bribira na drugoj strani, specifična je i posebna baš stoga što se ovdje susreću, druže i međusobno miješaju morski i planinski zrak, a u tom kontekstu nije neobična ni u nas uvriježena krilatica korak do mora, dva do sniga – nastavlja Miljenko Šimić.

– Ovo je iznimno čist kraj jer se u nas primjerice pesticidi uopće ne upotrebljavaju. Naime, mi nemamo intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, tek tu i tamo nešto povrtnjaka i to je sve. I tako pčele u nas nisu ni u kakvoj opasnosti od tih štetnih sastojaka i to je, moram naglasiti, isto tako prepoznato jer je kvaliteta meda u vinodolskom kraju neupitna. Dobar je to temelj, pa zato i želimo ulagati u pčelarski centar jer nam je cilj u njega privući što više mladih. Naime, sad je primjerice u Udrizi pčelara „Kuš“ prosječna starost članova oko 57 godina. Mlade će se ljudi tako moći uputiti i privući u posao s pčelama, pa će zasigurno neki od njih i tako osigurati svoju egzistenciju ili, u krajnjem slučaju, ostvariti dodatan prihod – zaključuje Miljenko Šimić.

No ove će godine i pčelari u Vinodolskoj općini, baš kao i pčelari u cijeloj zemlji, teško doći do prihoda od meda i ostalih proizvoda jer su vremenske neprilike ovog proljeća bile gotovo pa katastrofalno dramatične i stresne i za pčele i za pčelare.

– Cijeli se ovaj mjesec, a govorim o svibnju – dodaje zabrinuto Miroslav Antonić dok između dvaju pljuskova razgovaramo na terasi Klovićeve kuće, s koje puca predivan pogled i na plavetnilo mora, i na otoke, ali i na drugu stranu, zelenu valovitost naizmjeničnih brežuljaka put Križića – izmjenjuju kiša i bura, tako da smo izgubili i paše kadulje, ali i akacije, kako mi ovdje zovemo bagrem. Ma ne može čovjek vjerovati da u svibnju moramo prihranjivati pčele jer su potrošile sve zalihe meda koje smo im ostavili za zimu, a istodobno unosa nije bilo gotovo uopće. I da se nije odmah reagiralo, sirote bi umrle od gladi. Zato me sad nimalo ne čudi da se sa svih strana javljaju udruge tražeći proglašenje elementarne nepogode za pčelarstvo.

Glas zabrinutih pčelara već je Ministarstvu poljoprivrede proslijedio Hrvatski pčelarski savez, pa će zasigurno i ono reagirati na ovu iznimnu situaciju u kojoj su se nenadano našli domaći pčelari.

DETALJ S OBILJEŽAVANJA SVJETSKOG DANA PČELA, FOTO: M. STUBLJAR